

Tey veiku í kreppu- árum og VMF

Oddagrein

FORMAÐURIN í Verkamannafylkingini, Alis Jacobsen, setir spurnartekin við, um Javnaðarflokkurin veruliga verjir tey veiku í samfelagnum.

TAÐ heldur hon ikki. Grundgevingin hjá henni er, at tá kreppan skolaði inn yvir okkum, var Javnaðarflokkurin við til at reka ein strangan búskaparpolitikk. Fyrst saman við Fólkaflakkinum og seinni saman við Tjóðveldisflakkinum og Sjálfstýrisflakkinum. Í hesum meldri gloymdi Javnaðarflokkurin tey veiku, heldur formaðurin í VMF.

HENDAN áskoðanin er aftur eitt dømi um, at tað er so lætt at kaga í »bakspeglid«. Í dag er lætt at koma til ta niðurstoðu, at sjálvandi skuldi Sjóvinnubankin ongantið verið bjargaður fyrstu ferð, men vit skulu minnst til, at tað var bara brúk fyri 500 milliónum krónum.

MEN skjótt vísti tað seg, at hetta var ov litið. Meira skuldi til, og eisini skuldi Føroya Banki hava eina innspræning. At enda fór so partabrávabýtið fram, men stutt eftir vísti tað seg, at bankin noyddist at seta eina heila milliárd krónur av imóti tapum.

EINGIN ávaraði tá, og ikki ein búskaparfrøðingur kom alment fram og ávaraði imóti avgerðini at bjarga bankunum, men í dag kunnu vit siga, at tað átti kanska ikki at verið gjørt.

SKULDU vit klára øktu lánsskyldurnar, samstundis sum neyðugt var at skerja figgjárlógina eina heila milliárd, varð neyðugt at reka ein harðan figgjárlógtikk í fleiri landsstýrisskeið. Men hesin politikkurin hevur ikki verið av leið, tí seinasta árið hava vit kunnu staðfest batarnar í búskapinum.

MEN – eins og vit ásannaðu í oddagreinini í gjár – vóru landsstýrini ikki nóg tilvitandi um, at fólkid kláraði ikki øktu byrðarnar. Tá tað er sagt, skal leggjast afturat, at í hesum kreppuárum var Javnaðarflokkurin við til at skipa ALS, sum gjørdist ein stórr bati hóast alt, eins og Javnaðarflokkurin í landsstýrinum mælti til at fáa eina seðhusaløysn, sum eisini var ein bæti. Sæð yvir longri tíðarskeið hevur Javnaðarflokkurin altíð verið sosiali garanturin.

NÚ tykist eitt sindur bjartari, men hvønn politikk hevði Alis Jacobsen valt at ríkið í teimum tíðum – við ábyrgd mótvægis stjórna og kreditorum?

Sosialurin

Rúsdrekkaprisirnir

Evnið í sjálvum sær er so skikkað, at tað, eg haldi vera sakligt, heldur onkur annar vera beinleiðis álöp, meðan mangt, sum onnur fóra fram, í mínum eygum kann tykjust rein tokutala, undanfórsla, bending av sanleikanum - ella beinleiðis lygnir.

Rúsevnispolitikkurin er frá fyrsta degi av farin av vegnum og koyrir onku-staðni úti á víðavangi. Orsøkin er, at hyklarið sum hevur fastatøkur á teim, sum seta út í kortið, hvussu tey meta, at rúsevnispolitikkurin skal myndast, rakar onnur í og vit eru als ikki so heilt fá - hygg at umsetninginum hjá Rúsunum, sum eru av teirri áskoðan, at tað átti at borið til at fingið eina ærliga kenning fyri ein rimuligan pris.

Hyklarið

Nei, - sigur hyklarinn - vit mugu verja ta promilluna av Føroya fólk, sum ikki er ført fyri at stýra sær, og tað kann bert gerast við at seta høgan pris á. Logikkurin er: Tey (promillan) hava vanligu ikki nógv pengar um hendi, also: tey eru noydd at drekka minni, meðan hini, sum stórtæð kunnu stýra sær, helst hava ráð at gjalda okursprisin fyri at "hjálpa" promilluni upp á turt(!). At tey óstýrdu so als ikki eru hugað at verða "bjargaði" og rúsa seg við øðrum, biligari (og vandanmiklari) rúsevnum, ímyndar hyklarið víðari, kann ikki vera okkara feilur - og tað sæst ikki á skrásetingunum hjá Hagtalsdeildini, og harvið vaska vit hendur okkara!

Gamla søgan

Samansetingin av stýrinum fyri Rúsdrekka- og Narkotikaráðið er jú eisini hin vælkenda, gamla søgan, sum endurtekur seg hvørja ferð talan er um rúsdrekka-nýtslu: Bøðsendar verða hyklararnir (t.d. skáps-pimparnir), fráhaldrarar, p.t. turrlagdir alkoholikarar o.g., sum (at vísa seg) vita nógv meira um sprutt-nýtsluna og tað at fáa sær eina kenning, enn vit, sum hóast alt ferð eftir ferð "eru úti í markini".

Logikkurin í samansetingini er sum ein starvsfelagi mín fyri stuttum vísti á, eisini at fáa eyga á: Turrlagdur alkoholikari veit alt um at drekka - hann verður settur sum spruttleiðari, og ein fylgja av hesum logikki verður helst, at tá nú Nepper um skamma stund leggur frá sær vegna aldur, seta vit ein fyrrverandi kleptomani sum Løgrelustjóra; vit seta ein fyrrverandi brennivarg sum Slökkjidsstjóra; vit seta ein fyrrverandi bankarúnara sum Landsbankastjóra (eiga vit ongan "ekt-

adan" slíkan sjálvi, fáa vit helst onkran til láns frá Den Danske bank); vit seta eitt fyrr ákært Advokat- ella sakføraravirki at smíða lógirnar; vit seta eitt ella fleiri fyrr ákærð grannskoðaravirki at gransk..... (nú leyp eg framav - tað gera teir sum er...).

Sakligu grundgevingarnar

Lat meg venda aftur til orsøkina til, at eg fór undir hesa grein. Sakligu grundgevingarnar fyri at lækka prisin á rúsdrekka. Hvussu við hesum, sum mæi frásagt, er rættliga útbreitt:

- Tú kann framleiða 25 litrar av rimuliga vælsmakandi, heimagjørdum víni við 12-14% styrki fyri einar 60 - 70 kr. t.e. einar 3 kr. fyri liturin úr tilfari, tú keypir í handlinum.

- Um tú destillerar omanfyri nevndu nøgd, fær tú einar 2-3 litrar av finspritti, og skal samlaði prisin nú tilsamans liggja á umleið 100 kr! Hetta skal tú samanbera við einar 6-8 Børsu-fløskur av tí biligara slagnum (og tað svarar til einar 1.200-1.600 kr!).

- Mær er víðari sagt frá, at einir 4 ungdómarnar kunnu ganga rúsaðir eitt heilt vikuskifti (t.e. fríggjakvöld til sunnukvöld) av t.d. Hash fyri sama prisin, sum eg einsamallur má lata fyri at drekka meg rimuliga skít einaferð í einum ølklubba.

Hagtølini

Tað hevði væl borið til at

komið við fleiri dømunum. Men her verður bert víst á óreglusemi, sum eru beinleiðis avleiðingar av rúsevnispolitikkinum, og sum ikki á nakran hátt kunnu berjast niður útan við lækkaðum primum. Tað hevði eisini verið nógv ærligari; tá kundu vit kanska fingið fatur á teimum veruligu tølunum í samband við nýtsluna. Skrásetingarnar um drekkivanar færoyinga munnu vera umleið feittastu lygnir, sum nakrantíð eru komnar á prent.

Annað mangt er, sum kundi verið tikið fram í samband við hetta mál t.d. sjúki skeinkiloyvispolitikkurin; at "gomlu" mugu ganga á tá fyri ikki at fornerma skeinkiloyvisbarónarnar; at eina fløskur skuldi man kunnað keypt sær í matvøru- ella vínhandli o.s.fr., men tað verður kanska tikið upp eina aðra ferð.

Børsan stongd - verða vit edrúir

Og ikki at forgloyma: Rúsan verður stongd frá fríggjakvöldinum og allaa ólav-søkuna í staðin fyri at hava sølubúð, sum rimuligt hevði verið, undir leiðni á ítrottarfeløgnum, ballónseljarunum, 21-spæli o.s.fr. Man kundi jú selt út í plastikdonskum soleiðis at børn ikki kunnu skera seg av glasbrotum, og harvið hevði man fingið tað moralska í ordan.

Havn tann 24. juli 1997

Eybjørn Jacobsen

Tøkk

Hjartaliga takka vit øllum fyri sýnda samkenslu, tá ið okkara kær

Klæmint Poulsen

vanliga nevndur Klæmint á Fjallinum á Skarvanesi doyði og fór til gravar.

Fyri tey avvarðandi,
Kristoffur

SKORSTEINS- SÓPARIN!

Reinsan av skorsteinum
og royrkrørum
Søla og uppsetan av:

- ✓ Reinsilúkum
- ✓ Roykhattum
- ✓ Fugla-ristum
- ✓ Isokern

Skorsteinssóparin
ynskir øllum
eina góða
ólavsøku

Telefon
22456
86458